

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR NOMIDAGI
ANDIJON DAVLAT UNIVERSITETI

MANBASHUNOSLIK VA TARIXSHUNOSLIK

(Tarixshunoslik qismi)

FAN BO‘YICHA

SILLABUS

(4 – kurs, kunduzgi bo‘lim uchun)

Bilim sohasi:	200000 – San’at va gumanitar fanlar
Talim sohasi:	220000 – Gumanitar fanlar (tillardan tashqari)
Ta’lim yo’nalishi:	60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo’nalishlar bo‘yicha)

Andijon – 2025

Modul/ FAN SILLABUSI
Tarix fakulteti

**60220300 – Tarix (mamlakatlar va yo‘nalishlar
bo‘yicha)**

Fan nomi:	Manbashunoslik va tarixshunoslik (Tarixshunoslik qismi)
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	MVTB302
Yil:	4
Semestr:	7
Ta’lim shakli:	Kunduzgi
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma’ruza:	24
Seminar mashg‘ulotlar:	24
Laboratoriya mashg‘ulotlari:	-
Mustaqil ta’lim:	72
ECTS-Kreditlar	4
Baholash shakli:	Test
Fan tili:	O‘zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Talabalarda tarixshunoslikning vazifasi, predmeti va ob’ekti, tadqiqot va manbalarning turlarini va tadqiqotlar natijalarini jamlash, manbashunoslikning nazariy masalalarini, manbalarni ichki va tashqi tahdid qilishni hamda, manbalarni har tomonlama ilmiy-qiyosiy tahlil qilishga oid bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirishdir.
------------	---

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar

1.	O‘zbekiston tarixi
2.	Manbashunoslik
3.	Maxsus tarix fanlari

Talim natijalari (TN)

	Bilimlar jihatidan
TN1	mustaqil mushohada yurita olishi kerak
TN2	“Tarixshunoslik” faniga oid termin va tushunchalarni izohlay olishi kerak
TN3	Tarixshunoslikning rivojlanish bosqichlarini bilishi shart

TN4	tarix fanining vujudga kelishi va rivojlanishini bilishi kerak
TN5	muammoviy tarixshunoslik masalalari haqida bilishi kerak
TN6	Mustaqillik yillari O'zbekistonda tarix fanidagi tadqiqotlarga haqida bilishi kerak
TN7	O'rta Osiyo tarixiga oid xorijiy tillardagi yozma manbalarni tahlil qilish kerak
TN8	Tarixshunoslikning predmeti, ob'ekti va vazifalarini farqlay olishi kerak

Fan mazmuni		Manba	Soat
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M 24)			
1.	Tarixshunoslik tushunchasi va maqsadi	1) 35-48 b. 3) 28-39 b. 4) 48-55 b	2
2	Tarix va tarixshunoslik o'rtasidagi farq	1) 55-78 b. 3) 36-49 b. 4) 54-75 b	2
3	Tarixiy manbalar va ularni tahlil qilish	2) 30-48b. 3) 54-59 b. 5) 63-78 b.	2
4	Qadimgi va o'rta asr tarixiy yozuvlari	1) 35-39 b. 3) 38-40 b. 4) 28-35 b.	4
5	Mustaqillik davri O'zbekiston tarixshunosligi	1) 45-55 b. 3) 36-43 b. 5) 58-66 b.	2
6	Tarixshunoslik nazariyalari va metodologiyasi	3) 58-62 b. 5) 79-83 b.	2
7	Tarixiy tafsir va obyektivlik muammosi	3) 48-54 b. 4) 62-74 b. 5) 73-80 b.	2
8	Tarixiy yozuv janrlari (O'zbek tarixida)	1) 35-39 b. 3) 38-40 b. 4) 28-35 b.	2
9	O'zbekiston tarixshunosligida gender va identitet	3) 45-55 b. 4) 36-43 b. 13) 58-66 b.	2
10	Zamonaviy texnologiyalar va tarixshunoslik	3) 58-62 b. 13) 79-83 b.	2
11	Madaniy meros va tarixshunoslik.	1) 48-54 b. 4) 62-74 b. 5) 73-80 b.	2
Mashg'ulotlar shakli: Seminar mashg'ulot (S 24)			
soat			
1.	Tarixshunoslik tushunchasi va maqsadi		2
2	Tarix va tarixshunoslik o'rtasidagi farq		2
3	Tarixiy manbalar va ularni tahlil qilish		2
4	Qadimgi va o'rta asr tarixiy yozuvlari		4
5	Mustaqillik davri O'zbekiston tarixshunosligi		2
6	Tarixshunoslik nazariyalari va metodologiyasi		2

7	Tarixiy tafsir va obyektivlik muammosi	2
8	Tarixiy yozuv janrlari (O'zbek tarixida)	2
9	O'zbekiston tarixshunosligida gender va identitet	2
10	Zamonaviy texnologiyalar va tarixshunoslik	2
11	Madaniy meros va tarixshunoslik.	2

MUSTAQIL TA'LIMNI BAJARISH BO'YICHA TALABLAR (72 soat)

№	Mavzular	Soat
1	Seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rish va uy vazifalarini bajarish	30
2	“Tarixshunoslik” faniga oid termin va tushunchalarni izohlash va ulardan foydalanib lug'at tuzish	8
3	“Baytul -Hikma” da faoliyat olib borgan yurtimiz allomalari bo'yicha qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlash	8
4	XVI-XIX asrning birinchi yarmida O'rta Osiyo xonliklari tarixshunosligini chuqur o'rganish va yuqori darajada tahlil qilish	8
5	Sovet davrida O'zbekistonda tarix faniga oid qo'shimcha adabiyotlar bilan ishlash	8
6	Mustaqillik yillarida O'zbekistonda tarix fanining rivojlanishi bo'yicha tahliliy taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash	10

Asosiy adabiyotlar	
1	Алимова Д.А. История как история, история как наука. Т. I. История и историческое сознание. - Т.: Узбекистон, 2008.
2	Блок М. Апология истории или Ремесло историка. - М., 1986
3	Кроче Б. Теория и история историографии. - М., 1998.
4	Саидкулов Т.С. Очерки историографии истории народов Средней Азии, часть I. -Т.: Ўқитувчи, 1990.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - xar bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11.
2	Гуревич А.Я. Исторический синтез и Школа Анналов. - М., 1993
3	Колосов Н.Е. Как думают историки. - М., 2001.
4	История Узбекистана в источниках / Составитель Б.В. Лунин. - Т., 1983.
5	История Узбекистана в источниках. Известия путешественников географов

	и ученых XVI - первой половины XIX в. / Составитель Б.В. Лунин. - Т.: Фан, 1988.
6	История Узбекистана в источниках / Составитель Б.В. Лунин. - Т., 1984.
7	Историки России. Кто есть кто в изучении отечественной истории. - Саратов, 1998.
8	Репина Л.П. Новая историческая наука и социальная история. - М.,1998.
9	Tarixiy manbashunoslik muammolari //Ilmiy-amaliy anjuman materiallari. - T.,2003,2008,2013.
10	Tarixshunoslik o'qishlari. B.V. Lunin xotirasiga bag'ishlangan tarixshunoslik o'qishlari // Anjuman materiallari to'plami. - T.: Fan, 2010.
11	Tarixshunoslik o'qishlari //Konferentsiya materiallari to'plami. -T.: Yangi nashr, 2011.
12	Tarix fani va arxiv ishi: integratsiya muammolari // To'plam. - T.: Fan, 2010.
13	O'zbekistonda tarix fani: yutuqlar va rivojlanish muammolari. I-II qism. - T., 2006.

TALABALAR BILIMINI NAZORAT QILISH MEZONI VA TARTIBI

“Tarixshunoslik” fanidan talabalar bilimini baholash “Andijon davlat universitetida ta’limning kredit tizimi sharoitlarida talabalar bilimini nazorat qilish tartibi va baholash mezonlari to’g’risida yo‘riqnoma”ga asosan amalga oshiriladi.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

A) 5 (90-100 ball) baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarning nazariy va amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

B) 4 (70-89 ball) baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo‘l qo‘ymasa;
- Fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo‘lsa;
- Fan bo‘yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o‘quv dasturi doirasida bajarsa;
- Fan bo‘yicha berilgan savollarga to‘g‘ri javob bera olsa;
- Fan bo‘yicha konspektini puxta shakllantirgan bo‘lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa meyoriy hujjatlarni o‘zlashtirgan bo‘lsa.

V) 3 (60-69 ball) baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fan haqida umumiy tushunchaga ega bo‘lish;
- Fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;
- Bayon qilish ravon bo‘lmasa;
- Fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- Fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.

G) Quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 (0-59 ball) baho bilan baholanishi mumkin:

- Fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga tayyorgarlik ko‘rilmagan bo‘lsa;
- Fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;
- Fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;
- Fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va kamchiliklarga yo‘l qo‘yilgan bo‘lsa;
- Fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- Fanni bilmasa.

“Tarixshunoslik” fani bo‘yicha ballarning nazoratlar taqsimoti va nazoratlarni o‘tkazish muddati

Maksimal va saralash ballari	Ma’ruza mashg‘ulotlarida 30 ball		Amaliy, seminar, laboratoriya mashg‘ulotlarida 30 ball		jami	Yakuniy nazorat	Jami
	Oraliq nazoat uchun	Mustaqil ta’lim	Joriy nazorat uchun	Mustaqil ta’lim			
Maksimal bal 100%	15	15	15	15	60	40	100
Saralash bali 60%	Saralash bali 36 ball						
Nazoratni o‘tkazish muddati va shakli	Fanning 70 foiz o‘zlashtirilganda (og‘zaki)		Amaliy, seminar, laboratoriya mashg‘ulotlar davomida			YN jarayoni test shaklida o‘tkaziladi	

Fan o‘qituvchisi to‘g‘risida ma’lumot

Muallif:	D.Sobirova – ADU Tarix fakulteti “O‘zbekiston tarixi” kafedrasida dotsenti, tarix fanlari nomzodi
E-mail:	sobirova70@gmail.com
Tashkilot:	Andijon Davlat universiteti
Taqrizchilar:	M. Abdullayev- ADU Tarix fakulteti “O‘zbekiston tarixi” kafedrasida professori, tarix fanlari doktori S.Yusupova – Andijon davlat pedagogika instituti “Tarix” kafedrasida dotsenti, tarix fanlari bo‘yicha falsafa doktori (Phd)

Fan sillabusi universitet o‘quv-uslubiy Kengashining 2025-yil “28” avgustdagi № 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “O‘zbekiston tarixi” kafedrasining 2025-yil “28” avgustdagi № 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

F. Odilov

J. Xasanov

S.A.Xoshimov

D.Sobirova

